

โครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (Northeast Rainfed Agricultural Development-NERAD)

แนวจักร กองพลพรหม

1. จุดประสงค์ของโครงการ (Project objectives)

เพื่อศึกษาแนวทางและวิธีการในการพัฒนาการเกษตร ในเขตเกษตรอาศัยน้ำฝนของ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมุ่งที่จะเพิ่มผลผลิตและรายได้จากการทำการเกษตรของเกษตรกร
ที่อาศัยในเขตพื้นที่อาศัยน้ำฝนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยทำการศึกษาใน 9 ตำบล ซึ่งเป็น
ตัวแทนของภาค เพื่อจะได้นำผลสำเร็จไปเป็นรูปแบบพัฒนาในจุดอื่นต่อไป

2. กลวิธีของโครงการ (Project strategy)

เนื่องจากพื้นที่และประชาชนส่วนใหญ่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนืออาศัยอยู่ในเขตที่ต้อง
ทำการเกษตร โดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ประชาชนเหล่านี้เป็นประชาชนที่ยากจนที่สุดของประเทศ
ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 5 ได้เน้นในการกระจายทรัพยากรและการบริการ
ของรัฐไปสู่เขตชนบทยากจนดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์สนับสนุนนโยบายนี้ โดยเพิ่ม
ความสนใจและพยายามหาวิธีการในการพัฒนาการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝน ซึ่งมีนโยบายที่จะ
พยายามปรับปรุงและสนับสนุนการใช้ทรัพยากรของรัฐที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด โครงการ
พัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (NERAD) เป็นโครงการหนึ่งที่ตั้งใจจะ
ดำเนินการเช่นนั้น โดยจะหารูปแบบและระบบ (systematic) โดยจะเป็นฐานเริ่มต้นของโปรแกรม
ต่างๆ ในการปรับปรุงการทำฟาร์มในเขตเกษตรอาศัยน้ำฝนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลวิธีและหลักการที่จะแก้ไขอุปสรรค ปัญหาที่เป็นข้อจำกัดในการเพิ่มผลผลิตการเกษตร
ในเขตอาศัยน้ำฝนมีหลักใหญ่ๆ ดังนี้

- (1) เลือกทำการศึกษาดำบลที่เป็นตัวแทนของลักษณะพื้นที่ที่มีข้อแตกต่างกันทั้งทางด้าน
เกษตรนิเวศน์ และด้านเศรษฐกิจสังคม
- (2) ใช้ลักษณะพื้นที่ (land form characteristics) ซึ่งมีความแตกต่างกันเป็นแนว
ทางในการดำเนินงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีทางการเกษตรที่เหมาะสมในแต่ละ
พื้นที่
- (3) ศึกษากิจกรรมระบบการทำฟาร์มของเกษตรกรที่ปฏิบัติอยู่ และหาวิธีการที่จะปรับ-
ปรุงให้ดีขึ้น

(4) สนับสนุนในการเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรบุคคลของหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่นให้มีความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

(5) ศึกษาแนวทางและวิธีการที่จะนำเอากิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาให้สามารถนำไปปรับปรุงใช้ได้อย่างเหมาะสมตามสภาพลักษณะพื้นที่ที่แตกต่างกัน

3. วิธีการในการพัฒนา (Development process)

โครงการพัฒนาการเกษตรอศัยน้ำฝนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะเริ่มวิธีการในการพัฒนาที่จะแก้ไขปัญหาลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นข้อจำกัดในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรในเขตเกษตรอศัยน้ำฝน ซึ่งมีส่วนประกอบกันอยู่ 5 ส่วน

- (1) ทหารูปแบบของวิธีการที่เหมาะสม สำหรับจัดให้ความต้องการของเกษตรกรตรงกับทรัพยากรและความสามารถของหน่วยงานของรัฐที่มีอยู่
- (2) จัดให้มีโครงการวิจัยและสาธิตที่เป็น การสนองตอบต่อความต้องการของเกษตรกรในการพัฒนาและปรับปรุงระบบการทำฟาร์มในเขตเกษตรอศัยน้ำฝนอย่างต่อเนื่อง
- (3) ช่วยให้เกษตรกรยอมรับวิธีการทำการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ภูมิอากาศ และลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละพื้นที่
- (4) จัดหาบริการทางการเกษตร และการส่งเสริมให้เพียงพอแก่การสนับสนุนให้เกษตรกรได้ใช้วิธีการทำการเกษตรที่ได้ปรับปรุงแล้ว
- (5) ดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำต่าง ๆ ให้พอเพียงสำหรับการอุปโภคและบริโภคและเพื่อการเกษตร

4. พื้นที่พัฒนาของโครงการ (Project Locations)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินการคัดเลือกพื้นที่ต่อไปนี้เป็นพื้นที่พัฒนาของโครงการ โดยอาศัยข้อแนะนำจากตัวแทนของกรมกองต่าง ๆ

1.	ตำบล นาทม	อำเภอ บ้านแพง	จังหวัด นครพนม
2.	„ นางัว	„ นาว่า	„ นครพนม
3.	„ กวางโจน	„ ภูเขียว	„ ชัยภูมิ
4.	„ ธาตุทอง	„ ภูเขียว	„ ชัยภูมิ
5.	„ ละหาน	„ จตุรัส	„ ชัยภูมิ
6.	„ หนองแก้ว	„ เมือง	„ ร้อยเอ็ด
7.	„ นาเมือง	„ เสลภูมิ	„ ร้อยเอ็ด
8.	„ ตาเกษ	„ อุทุมพรพิสัย	„ ศรีสะเกษ
9.	„ แต้	„ อุทุมพรพิสัย	„ ศรีสะเกษ

5. ส่วนประกอบของโครงการและหน่วยงานที่รับผิดชอบ (Project Components and Agency Responsibilities)

หน่วยงาน

กรมวิชาการเกษตร

ส่วนประกอบในการดำเนินงานของโครงการ

1. การปรับปรุงการทำฟาร์มให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

ก. การปรับปรุงระบบการปลูกพืช คณะวางแผนโครงการพบว่าการใช้วิธีปฏิบัติที่ปรับปรุงแล้ว 13 แบบ ในการปลูกพืช ในตำบลโครงการสามารถจะเป็นไปได้ขึ้นอยู่กับสภาพ ภูมิอากาศภูมิประเทศ และชนิดของดินในแต่ละท้องถิ่น วิธีปฏิบัติเหล่านี้และวิธีอื่นๆ ที่พัฒนาระหว่างการดำเนินงานโครงการ จะผ่านการปฏิบัติเป็นลำดับขั้นของงานค้นคว้าวิจัยใน สนามการสาธิตการทดลองด้านส่งเสริม ซึ่งจะดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายส่งเสริมและวิชาการ รวมทั้งเกษตรกรที่มีความชำนาญ (Specialist Farmer or SPF) ซึ่งได้รับการอบรมภายใต้โครงการนี้

ข. การปรับปรุงระบบการทำฟาร์มอื่นๆ

(1) การปรับปรุงการเลี้ยงสัตว์ปีกในครัวเรือน โดยปรับปรุงการป้องกันโรค ปรับปรุงอาหาร และปรับปรุงพันธุ์ รวมทั้งเทคนิคการจัดการ ซึ่งจะแนะนำผ่านเกษตรกรผู้มีความรู้ความชำนาญ (SPF)

(2) การปรับปรุงสัตว์ใหญ่ เกษตรกรผู้มีความรู้ความชำนาญ (SPF) จะได้รับการฝึกอบรม เพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ในท้องถิ่น ในการควบคุมโรคและพยาธิ นอกจากนี้ยังจะได้รับการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคในการปรับปรุงปริมาณและคุณภาพอาหารสัตว์

(3) การปรับปรุงผลิตผลการประมง โดยการฝึกอบรมเกษตรกรและผู้จำหน่ายเกี่ยวกับความรู้ในการเลี้ยงปลาและเทคนิคการจัดการเกษตรกรผู้มีความรู้ความชำนาญ จะได้รับการฝึกอบรมในการผลิตลูกปลาค้าว

กรมปศุสัตว์

กรมประมง

กรมวิชาการเกษตร

(4) การปรับปรุงการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม เกษตรกรผู้มีความสนใจในการเลี้ยงไหม จะได้รับการสนับสนุน ด้านการเพิ่มผลผลิตใบหม่อน และปรับปรุงวิธีการเลี้ยงไหมที่เหมาะสม

กรมป่าไม้/กรมวิชาการเกษตร

(5) เรือนเพาะชำกล้าไม้และกล้าไม้ผล โดยการฝึกอบรมเกษตรกรผู้มีความชำนาญ (SPF) ในด้านกรเทคนิคการขยายพันธุ์ รวมทั้งการสนับสนุนการทำกิจการเรือนเพาะชำในท้องถิ่น เพื่อขยายพันธุ์ไม้ต่างๆ ที่ใช้สำหรับการยั้งชีพ การค้า ทำเชื้อเพลิงและเป็นอาหารสัตว์

กรมส่งเสริมฯ

2. การปรับปรุงการส่งเสริมและการสนับสนุน ด้านบริการ

ก. การสนับสนุนด้านการส่งเสริม โครงการนี้จะเพิ่มอัตราส่วนเจ้าหน้าที่เกษตรตำบล ต่อเกษตรกร เป็น 1 : 500 สนับสนุนโดยให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ การฝึกอบรม ข่าวสารความรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ นอกจากเกษตรกรผู้นำ (Contact Farmer or COF) ที่มีอยู่แล้ว เกษตรตำบลยังจะได้รับความช่วยเหลือในด้านการทำงาน จากเกษตรกรผู้มีความรู้ความชำนาญ (SPF) ซึ่งผ่านการอบรมจากโครงการ สำหรับการอบรมแก่เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมฯ ในอำเภอและจังหวัด ก็จะจัดให้มีขึ้นได้ และเจ้าหน้าที่ของโครงการก็จะช่วยสนับสนุนการทำงานของกรมส่งเสริมฯ โดยการพิมพ์เอกสารไสตท์สนูปกรณ์ การจัดรายการวิทยุ และมีโครงการหน่วยฝึกอบรมเกษตรกรเคลื่อนที่

ข. การสนับสนุนด้านการบริการอื่น ๆ

(1) การวางแผนการใช้ที่ดิน ในโครงการจะมีการทำรายละเอียดเกี่ยวกับดิน แผนที่แสดงความสูงต่ำของพื้นที่ และแผนที่การใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม และจะมีการสำรวจการเข้าที่ดินในตำบลโครงการ

กรมพัฒนาที่ดิน

กรมส่งเสริม/สำนักงานเกษตร-
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(2) การบริการทดสอบดิน โครงการจะจัดให้มีการบริการทดสอบดิน สำหรับเกษตรกรในตำบลโครงการ โดยเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมฯ จะเป็นผู้รวบรวมตัวอย่างดิน เพื่อจะนำไปวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ โดยเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(3) การรวบรวมข้อมูลด้านอากาศ สถานี-
อุตุนิยมฯ แบบง่าย จะเป็นแหล่งให้ข้อมูลที่ต้องการเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศของท้องถิ่นในระยะเวลาการดำเนินงานโครงการ

8. การค้นคว้าวิจัยและการสาธิต

ก. วิจัย/สาธิต เพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์โครงการ และการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

กรมวิชาการเกษตร

1. การประเมินผลความอุดมสมบูรณ์ของดิน เพื่อเป็นพื้นฐาน สำหรับการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยในท้องถิ่น

กรมพัฒนาที่ดิน

2. การวิจัยบ่อน้ำดิน เพื่อค้นหาวิธีปรับปรุงผลที่ได้รับและการจัดการบ่อน้ำดิน

กรมวิชาการเกษตร

3. การวิจัยเกี่ยวกับการเตรียมดินแบบไถแต่น้อย (Minimum Tillage) จะมีการประเมินผลเกี่ยวกับเทคนิคที่ใช้ในการทำฟาร์มของท้องถิ่น

กรมป่าไม้/กรมพัฒนาที่ดิน

4. การสาธิตเกี่ยวกับดินเค็ม จะมีการทดสอบพันธุ์พืชที่ทนทานและให้ผลผลิตได้ในพื้นที่ดินเค็มของตำบลละหาน

กรมป่าไม้/กรมปศุสัตว์

5. การสาธิตการใช้ที่ดินสาธารณะให้เป็นประโยชน์ จะมีการสาธิตตัวอย่างเกี่ยวกับการใช้ที่ดินสาธารณะสำหรับการผลิตไม้หรืออาหารสัตว์

กรมพัฒนาที่ดิน

ข. การสาธิตการปรับปรุงดินและพื้นที่ จะมีการสาธิตเกี่ยวกับเทคนิคการเกษตรแบบขั้นบันได การ

สำนักงานเกษตรภาค ๗/
กรมวิชาการเกษตร/
กรมส่งเสริม ๗ /กรมป่าไม้/
กรมประมง/กรมพัฒนาที่ดิน/
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร/
กรมส่งเสริมสหกรณ์ ๗

กรมพัฒนาที่ดิน

สำนักงานเกษตรภาค ๗/
กรมส่งเสริมสหกรณ์

จัดรูปที่ดิน และเทคนิคการทำปุ๋ยหมัก ซึ่งจะขยายให้มากขึ้นบนพื้นที่ที่มีเกษตรกรให้ความสนใจพอเพียง

ค. การวิจัยระบบทำฟาร์ม เจ้าหน้าที่นักวิชาการสาขาต่าง ๆ ของโครงการ จะดำเนินการรวบรวมวิเคราะห์ระบบการทำฟาร์มต่าง ๆ ในปัจจุบันของตำบลโครงการและจะค้นหาถึงปัญหาสำคัญ หลังจากนั้นก็จะปฏิบัติงานวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านั้น หรือนำเสนอต่อกรม กองต่าง ๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับการดำเนินงาน วิจัยระยะยาว สำหรับที่ปรึกษาการสัมมนาในท้องปฏิบัติการ (workshops) และสิ่งพิมพ์จะนำมาจากแหล่งต่าง ๆ

ง. การสนับสนุนการศึกษาสถานะเศรษฐกิจ ซึ่งจะจัดข่าวสารความรู้แก่โครงการเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของสถานะเศรษฐกิจนั้น ๆ การตลาดและสถาบันกลุ่มเกษตรกรต่าง ๆ เป็นต้น

4. การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก โครงการจะจัดหาท่อคอนกรีตสำหรับบ่อน้ำดิน ในพื้นที่ที่มีระดับน้ำใต้ดินเหมาะสม มีการปรับปรุงบูรณะแหล่งน้ำการทำคันดินเพื่อทำเป็นแหล่งน้ำขนาดเล็กในบางพื้นที่ที่มีความเหมาะสมที่สุด สำหรับการสาธิตการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก จะกระทำในพื้นที่บางแห่ง

5. การสนับสนุนกิจกรรมด้านสังคม จะให้ความช่วยเหลือในการจัดตั้งองค์กรหรือกลุ่มในท้องถิ่น และการพิมพ์จดหมายแจ้งข่าวโครงการ

6. ความช่วยเหลือด้านบริการ จะได้รับความช่วยเหลือ โดยที่ปรึกษาจากในประเทศและต่างประเทศ ภายในระยะเวลาสั้นและยาว

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

7. การประเมินผล การติดตามรายงาน การดำเนินงานประจำของโครงการ และระบบการประเมินผล จะได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติม โดยการศึกษาปัญหาพิเศษ (Special Studies) รวมทั้งการประเมินผล รายละเอียดในช่วงตอนกลาง และตอนปลายของระยะเวลาการดำเนินงานโครงการ

6. การบริหารโครงการและการสนับสนุนทางค้ำวิชาการ

1. การจัดองค์การ

1.1 การจัดองค์การในส่วนกลาง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะจัดตั้งกรรมการโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยผู้แทนระดับสูงของกรม กองต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการกองโครงการเป็นสำนักงานเลขานุการ และผู้อำนวยการโครงการเป็นรองเลขานุการ คณะกรรมการชุดนี้ จะทำหน้าที่ประสานงานในระดับกรม วางนโยบาย ทบทวนแผนงาน และการจัดทำงบประมาณการกระเบียบการปฏิบัติงานต่าง ๆ ฯลฯ

1.2 การจัดองค์การในระดับภูมิภาค จะมีการจัดตั้งศูนย์บริหารงานโครงการขึ้นที่สำนักงานเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เจ้าหน้าที่ของศูนย์ประกอบด้วย— 1) ผู้อำนวยการโครงการ 2) รองผู้อำนวยการโครงการ 3) คณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ 4) คณะผู้เชี่ยวชาญอันประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ทางวิชาการของกรม กองต่าง ๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งจะได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานเป็นครั้งคราว หรือเต็มเวลาแล้วแต่กรณี และ 5) คณะที่ปรึกษาโครงการ ผู้อำนวยการโครงการจะทำหน้าที่รับผิดชอบทั่วไปเกี่ยวกับงานวางแผน การประสานงาน การปฏิบัติตามโครงการ และการติดตามผลงาน นอกจากนี้ ยังต้องรายงานต่อคณะกรรมการในส่วนกลางซึ่งเป็นผู้คอยควบคุมแนวนโยบาย และให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ตามที่เห็นสมควร หน้าที่ของคณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการประกอบด้วย การจัดทำเอกสารและบัญชีโครงการ การสนับสนุนด้านยานพาหนะและดูแลงบประมาณการเดินทาง ค่าอาหารและที่พักของเจ้าหน้าที่โครงการ คณะผู้เชี่ยวชาญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและประสบการณ์ ตลอดจนมีเวลาพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ 3 ประการของโครงการให้บรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้คือ—

- 1) ให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการ ในการปฏิบัติงานตามโครงการในแต่ละตำบล
- 2) มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการดำเนินงานและการจัดการงานด้านค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับระบบการทำฟาร์ม

- 3) ทำการติดต่อสื่อสารโดยใกล้ชิดกับกรม กองต่าง ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน ตลอดจนให้เกิดความมั่นใจว่า กรม กองต่าง ๆ มีส่วนร่วมอย่างเหมาะสมในการให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการของโครงการ ในความพยายามที่จะทำให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับงานพัฒนาการเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้อย่างแท้จริง

1.3 การจัดองค์กรในระดับจังหวัดและอำเภอ ในแต่ละจังหวัดของทั้ง 4 จังหวัด ที่เลือกเป็นที่สำหรับดำเนินงานตามโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีการจัดตั้งอนุกรรมการบริหารงานในระดับจังหวัด เพื่อดูแลกิจกรรมด้านการวางแผนของโครงการและดำเนินการตามโครงการ ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือบุคคลที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย จะทำหน้าที่เป็นประธานอนุกรรมการ และมีสมาชิกประกอบด้วยผู้แทนจากกรมกองต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีเจ้าหน้าที่จากสำนักงานวางแผนของจังหวัดทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการ โครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะทำการคัดเลือกเจ้าหน้าที่เพื่อทำหน้าที่ผู้จัดการฝ่ายสนามในแต่ละจังหวัด ผู้จัดการฝ่ายสนามของโครงการจะทำหน้าที่เป็นเลขานุการของอนุกรรมการ และรับผิดชอบในการนิเทศและติดตามการปฏิบัติงานตามโครงการในพื้นที่ 2 ตำบล ในแต่ละจังหวัดผู้จัดการฝ่ายสนามของโครงการจะต้องรายงานตรงต่อผู้อำนวยการโครงการและเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรจังหวัด จะทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายสนามของโครงการ สำนักงานประจำจังหวัดแต่ละแห่งจะช่วยการจัดทำแผนงานให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการ การฝึกอบรมและปัจจัยต่าง ๆ แก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในตำบล และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในตำบลจะต้องรายงานให้สำนักงานของผู้จัดการฝ่ายสนามของโครงการทราบเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้ปฏิบัติลงไป ผู้จัดการฝ่ายสนามของโครงการยังรับผิดชอบ.—

- (1) ปฏิบัติงานโดยใกล้ชิดกับนายอำเภอ เพื่อที่จะได้รายงานและช่วยให้นายอำเภอสามารถประสานงานของโครงการระหว่างฝ่ายบริหารงานของอำเภอกับพ่อค้า
- (2) ช่วยเหลือนายอำเภอและเจ้าหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ประจำอยู่ในท้องถิ่นนั้น ประสานงานการให้ความสนับสนุนโครงการในแต่ละตำบล

4.1 การจัดองค์กรในระดับตำบล เจ้าหน้าที่เกษตรตำบลจะเป็นผู้นำในการดำเนินงานตามโครงการในระดับตำบล และจะได้รับการสนับสนุนอย่างเข้มแข็งจากผู้จัดการฝ่ายสนามและเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของโครงการ องค์กรหลักที่จะต้องรับผิดชอบการวางแผนงานของตำบลคือ คณะกรรมการพัฒนาการเกษตรตำบล ซึ่งสภาตำบลจะเป็นผู้จัดตั้งขึ้น คณะกรรมการชุดนี้จะประกอบด้วยสมาชิกสภาตำบล เจ้าหน้าที่เกษตรตำบล ครูและเกษตรกรผู้นำในหมู่บ้านกำนันจะทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการ โดยได้รับการสนับสนุนทางด้านวิชาการจากเจ้าหน้าที่ของ

โครงการ การจัดองค์กรในระดับหมู่บ้าน และการตัดสินใจ คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านจะเป็นผู้รับผิดชอบ โดยใช้วิธีการประชุมเป็นหลัก คณะกรรมการพัฒนาการเกษตรตำบลจะเป็นผู้จัดทำแผนงานพัฒนาการเกษตรของตำบล แผนงานนี้จะเสนอต่อผู้จัดการฝ่ายสนามของโครงการ เพื่อขออนุมัติจากอนุกรรมการจังหวัด และผู้อำนวยการโครงการ คณะกรรมการพัฒนาการเกษตรตำบลจะต้องทบทวนและแก้ไขแผนงานอย่างสม่ำเสมอ โดยร่วมมือกับผู้จัดการฝ่ายสนามของโครงการ ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นผู้คอยแนะนำให้นายอำเภอ อนุกรรมการจังหวัดและศูนย์บริหารงานโครงการ ทราบตลอดเวลาเกี่ยวกับแผนงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของตำบล

2. การวางแผนและการจัดทำงบประมาณโครงการ

การวางแผนและการจัดทำงบประมาณโครงการโดยทั่ว ๆ ไป จะใช้ระบบเอกวิธีกกล่าวคือ แผนการปฏิบัติงานจะต้องสัมพันธ์กับกิจกรรมของโครงการ ในส่วนที่เกี่ยวกับเวลาในการดำเนินงาน และทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะสนับสนุนโครงการ การจัดของงบประมาณของกรม กองต่าง ๆ ที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามแผน จะต้องเสนอต่อผู้อำนวยการโครงการ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการเสนอของงบประมาณ ในระบบเอกวิธี่ในแต่ละปี โดยเสนอผ่านกองโครงการเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ข. การจัดทำโครงการ

คณะกรรมการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ปฏิบัติงานดังต่อไปนี้.—

- การสำรวจเกี่ยวกับงานวิจัยโครงการพัฒนาต่าง ๆ และข้อมูลทางสถิติของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเกษตรอาศัยน้ำฝน
- การคัดเลือกพื้นที่โครงการ
- การสำรวจพื้นที่โครงการ และข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนา
- การจัดทำขอบเขตความรับผิดชอบของคณะกรรมการโครงการ

คณะกรรมการโครงการ ๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมชี้แนะแนวทางเกี่ยวกับนโยบาย ตลอดจนให้การสนับสนุนสำหรับคณะกรรมการ รายละเอียดการวางแผนโครงการ ได้กระทำโดยคณะผู้เชี่ยวชาญจากฝ่ายไทยและมหาวิทยาลัยเคนตักกี (University of Kentucky)